

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach
Wydział Wokalno-Instrumentalny
Dyscyplina artystyczna – Wokalistyka
mgr Ewa Tracz

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Liryka wokalna Feliksa Nowowiejskiego jako przykład syntezy elementów narodowych, ludowych i uniwersalnych. Problematyka interpretacyjna

Katowice 2019

Streszczenie

Niniejsza dysertacja poświęcona jest analizie solowej twórczości wokalne Feliksa Nowowiejskiego w aspekcie wykonawczym.

Pierwszy rozdział pracy szeroko omawia i przybliża biografię kompozytora w kontekście całej jego drogi twórczej. Szczególny nacisk autorka położyła na ukazanie i wyselekcjonowanie najważniejszych informacji dotyczących kształtowania się muzycznej osobowości Nowowiejskiego w kontekście historyczno-kulturowym, który zawsze determinuje i definiuje muzyczne *dossier* każdego artysty. Rozdział pt. *Feliks Nowowiejski, kompozytor nie tylko narodowy – krótki rys biograficzny* dzieli się na trzy podrozdziały:

1. *Okres młodości* – ta część pracy poświęcona jest szczegółowemu omówieniu początków muzycznej przygody związanych z nauką gry na organach, fortepianie, waltorni, skrzypcach, zasad muzyki i harmonii, w tym czasie Nowowiejski poznaje też i „nasiąka” niemiecko-pruską kulturą – od muzyki po literaturę, która stanowić będzie fundament całej późniejszej twórczości, zakorzenionej od strony formalno-warsztatowo-technicznej w duchu i tradycji niemieckiego późnego romantyzmu;
2. *Okres studiów i podróży zagranicznych* – czas studiów i wojaży to możliwość zetknięcia się z najważniejszymi prądami i dziełami w najlepszych wykonaniach, wymiana poglądów, sposobność poznania mistrzów (m.in. Maxa Brucha, Antonína Dvořáka), którzy wyznaczają Nowowiejskiemu nowe, nieodkryte twórcze Rubikony, ukierunkowując jego zainteresowania, wreszcie to okres zetknięcia z polską inteligencją na emigracji i odkryciem narodowych korzeni;
3. *Trudny czas* – podrozdział ten to próba przedstawienia całego dojrzałego życia Nowowiejskiego w kontekście uwarunkowań historycznych – przeżycia dwóch światowych wojen, Wielkiego Kryzysu, poszukiwania pracy i związanych z tym perturbacji, wreszcie przybliżenia działań twórczych wraz z opisem kluczowych dzieł z najstynniejszą *Rotą* włącznie.

Rozdział drugi pt. *Twórczość wokalna Feliksa Nowowiejskiego na tle całego dorobku kompozytorskiego* przybliża spuściznę dotyczącą stricte liryki wokalne szacowanej na ponad 500 pieśni napisanych na różne składy – od prostych pieśni na głosy solo po skomplikowane

fakturalnie i harmonicznie, monumentalne dzieła przeznaczone wykonawczo dla profesjonalnych chórów, często z towarzyszeniem rozbudowanej orkiestry symfonicznej. Autorka przedstawia również literackie korzenie i fascynacje Nowowiejskiego, który sięga po twórczość najwybitniejszych polskich poetów i pisarzy od Jana Kochanowskiego przez romantyków – Adama Mickiewicza, Cypriana Kamila Norwida, Juliusza Słowackiego po Henryka Sienkiewicza, Teofila Lenartowicza, Gustawa Morcinka, Marię Pawlikowską-Jasnorzewską, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimierza Przerwę-Tetmajera, Leopolda Staffa, Marię Konopnicką i wielu innych. Szczegółowej analizie poddany jest również język muzyczny liryki wokalne, która czerpie z późnoromantycznych niemieckich ideałów (szczególnie twórczości Straussa) połączonych często z prostymi melodiami ludowymi zaczerpniętymi z prawie wszystkich regionów Polski.

Rozdział trzeci pt. *Analiza pieśni i ich interpretacja* to *clou* całej dysertacji stanowiące próbę zwerbalizowania tego, co do zwerbalizowania najtrudniejsze – emocji, uczuć, problemów związanych z „aktem twórczym”, czyli wykonaniem 18 następujących pieśni: *Pamiętasz Janku* op. 16 nr 2, *Pasterka* op. 16 nr 2, *Którędy Jasiu* op. 16 nr 2, *Nie odwracaj czoła* op. 16 nr 4, *Rozumiem fal mowę...* op. 16 nr 5, *Gdy szedłem wśród doliny* op. 16 nr 6, *Nie tobie smutne piosenki* op. 16 nr 7, *Osypała jabłoneczka* op. 16 nr 8, *Sikoreczka świergoli* op. 21 nr 7, *Hale nasze, hale* op. 21 nr 7, *Pieśń miłosna* op. 26 nr 5, *Liście jesieni* op. 26 nr 11, *Kazała mi mama* op. 27 nr 4, *Gore dolineczka* op. 46, *Lipanezka* op. 47 nr 2, *Odejdź Jasiu od okienka* op. 47 nr 6, *Kołysanka* op. 59 nr 1, *Muzyka mojej duszy* op. 59 nr 3. Cała analiza i charakterystyka poszczególnych utworów ma bardzo osobisty charakter i nakreślona jest z perspektywy muzyka wykonawcy – praktyka, który nie uzurpuje sobie praw do rozeznania w metodach analitycznych zastrzeżonych dla muzykologów i teoretyków muzyki. Stąd też opis każdej z pieśni szczególnie uwypukla jej atmosferę i klimat związany przede wszystkim z treściami języka literackiego i muzycznego. Autorka stara się także, wykorzystując swoje nieliczne jeszcze doświadczenia muzyczno-sceniczne, przekazać kilka uwag techniczno-wykonawczych związanych z nagrywanymi utworami, które mogą pomóc w rozeznaniu aury i muzyczno-technicznej „fizjonomii” poszczególnych pieśni.

Zakończenie pracy to krótkie *résumé* wszystkich doświadczeń, które pomogły w odkryciu i zafascynowaniu się wciąż jeszcze mało eksplorowanym muzycznym światem Feliksa Nowowiejskiego. Kluczami do zrozumienia, właściwej percepcji, recepcji i dobrego

wykonania tej nadzwyczajnej muzyki są dwie rzeczy – pierwsza to właściwe uchwycenie i przekazanie „ładunku” treści słowa, które w tych miniaturach odgrywa rolę czynnika wyrazo- i formotwórczego. Drugim kluczem powinny być słowa Piotra Czajkowskiego, który pisał: „Gdzie nie ma serca, tam muzyka istnieć nie może” – w przypadku tych pieśni, jeśli poddamy je tylko wokalnemu „szkieletu i oku” bez „czucia i wiary”, otrzymamy może coś poprawnego, „odśpiewanego”, ale będzie to namiastka, produkt „Nowowiejskopodobny” pozbawiony właściwej esencji, którą stanowi połączenie emocjonalnej wrażliwości ze szczerą, naturalną prostotą.

Ewa Trzcina

Bydgoszcz, dnia 21.08.2019 r.

Prof. dr hab. Małgorzata Grela

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

MGR EWY TRACZ

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Wokalno-Instrumentalny, pismo z dnia 5 sierpnia 2019 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami).

DOTYCZY

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 27 października 2016 roku (art.14 ust. 2, pkt 2 ustawy) w sprawie:

- przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej,
- wszczęcia, na wniosek **Pani mgr Ewy Tracz** z dnia 12 czerwca 2016 roku, przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami), Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Do nadesłanego mi przez Prodziekana Wydziału Wokalno-Instrumentalnego dr hab. Witolda Zabornego, pisma datowanego 05.08.2019 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani **mgr Ewy Tracz** pt. *„Liryka wokalna Feliksa Nowowiejskiego jako przykład syntezy elementów narodowych, ludowych i uniwersalnych. Problematyka interpretacyjna”*, pod

opieką merytoryczną dr hab. Ewy Biegas, została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 27.10.2016 roku:

- uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego oraz wyznaczeniu promotora w osobie dr hab. Ewy Biegas,
- lista obecności członków RW na posiedzeniu w dniu 27.10.2016 roku oraz dokumentacja z RW w dniu 23.05.2019 roku,
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej dr hab. Andrzeja Bieguna z Akademii Muzycznej w Krakowie,
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej mojej osoby,
- opinia promotora,
- streszczenie pracy,
- oświadczenie doktorantki o samodzielnym napisaniu rozprawy doktorskiej.
- lista obecności członków RW na posiedzeniu w dniu 23.05.2019 roku

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE:

Ewa Tracz, panięskie nazwisko Wąsik, urodziła się [REDAKOWANE]. Edukację muzyczną rozpoczęła w 2004 roku w Państwowej Szkole Muzycznej I i II st. im. Karola Szymanowskiego w Zamościu w klasie śpiewu solowego Wiesławy Grabek-Woś. W latach 2008-2013 była studentką wokalistyki Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie śpiewu solowego dr hab. Ewy Biegas oraz prof. Grzegorza Biegasa, następnie studentka studiów doktoranckich w macierzystej uczelni. Od 2013 do 2016 roku była Solistką Opery Wrocławskiej. Od 2012 do 2016 Uczestniczyła w Programie Kształcenia Młodych Talentów – Akademia Operowa przy Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie. W latach 2016-2018 doskonaliła swoje umiejętności w Accademia Teatro Alla Scala działającej przy Teatrze La Scala w Mediolanie pod opieką Luciany D'Intino. W roku akademickim 2018/2019 została zatrudniona na etacie asystenta w klasie śpiewu solowego dr hab. Ewy Biegas w Akademii Muzycznej w Katowicach.

Jest laureatką wielu Konkursów Wokalnych, wśród których wyróżnić można:

- I Nagrodę oraz Nagrodę Specjalną dla wyróżniającego się sopranu w I Podkarpackim Konkursie Wokalnym im. Barbary Kostrzewskiej w Rzeszowie (2006),
- III Nagrodę oraz Nagrodę Specjalną za wyjątkowe walory głosowe w V Ogólnopolskim Konkursie Złote Głosy Mazowsza w Warszawie (2010),
- I Nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Imricha Godina Iuventus Canti na Słowacji (2011),
- II Nagrodę w 44 Ogólnopolskim Konkursie im. Karola Kurpińskiego we Włoszakowicach (2011),
- II Nagrodę na I Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Andrzeja Hiolskiego w Kudowie-Zdroju (2012),
- Wyróżnienie na III Międzynarodowym Konkursie Wokalistyki Operowej im. Adama Didura w Bytomiu (2012),
- I Nagrodę na III Konkursie Wokalnym im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków, w Częstochowie (2013),
- I Nagrodę w kategorii głosów żeńskich na XV Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (2013)
- II Nagrodę na 9. Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Klaudii Taev w Estonii (2015),
- II Nagrodę na V Konkursie Wokalnym im. Jana Ignacego Paderewskiego w Bydgoszczy (2015),
- II Nagrodę na 9. Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki w Warszawie (2016),
- I Nagrodę oraz Nagrodę Specjalną na I Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Karola Szymanowskiego (2018).

Jako studentka w roku 2011 zadebiutowała w Operze Śląskiej tytułową rolą w operze *Suor Angelica* G. Pucciniego oraz w 2013 r. partią Donny Anny w operze *Don Giovanni* W. A. Mozarta. W grudniu 2013 roku została zatrudniona jako solistka w Operze Wrocławskiej i na deskach tej Opery zaśpiewała partię Giovanny D'arco w operze *Giovanna D'arco* G. Verdiego (2014), Annę w *Nabucco* G. Verdiego (2014), rolę Stelli w operze *Chopin* G. Orefice (2014). W operach W. A. Mozarta wystąpiła jako Hrabina w operze *Wesele Figara* (2014), Pierwsza Dama w operze *Czarodziejski flet* (2015), Fiordiligi w operze *Cosi fan tutte* (2015). Kreowała partię Marianny w operze *Kawaler srebrnej róży* R. Straussa (2014) oraz Ksenii w operze *Borys Godunow* M. Musorgskiego (2016). Bardzo ważnym osiągnięciem artystycznym Ewy Tracz stał się występ na deskach mediolańskiej *La Scali*, gdzie wykonała partię Konstancji w operze *Urowadzenie z Seraju* W. A. Mozarta (2016), partię sopranową

Wróżki w balecie *Sen nocy letniej* F. Mendelssohna-Bartholdy'ego (2017), partię matki Gertrudy w operze *Jaś i Małgosia* E. Humperdincka (2017) oraz partię Anny w oprze *Nabucco* G. Verdiego (2017). W 2018 roku na deskach Teatru Wielkiej Opery Narodowej w Warszawie zadebiutowała partią Micaeli w operze *Carmen* oraz partią Ulany w Operze *Manru* J. I. Paderewskiego (2018), którą zaprezentowała również w Operze Lwowskiej oraz Narodowej Operze Ukraińskiej w Kijowie. Zaśpiewała partię Donny Anny z opery *Don Giovanni* w Polskiej Operze Królewskiej (2019).

Wystąpiła jako Niosąca tren w operze *Elektra* R. Straussa (2014) w koncercie z okazji 150 rocznicy urodzin R. Straussa z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach. Jako laureatka Konkursów Wokalnych wystąpiła w wielu koncertach finałowych z towarzyszeniem orkiestry, m. in. był to:

- Koncert Finałowy 9. Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. St. Moniuszki, Teatr Wielki Opera Narodowa w Warszawie 2016, dyr.
- Koncert Finałowy 9th Klaudia Taev International Competition for Young Opera Singers 2015 w Pärnu, Estonia 21st Century Orchestra dyr. Erki Pehk.
- Koncert finałowy IV Konkursu Jana Edwarda i Józefiny Reszków w Częstochowie, Orkiestra Filharmonii Częstochowskiej, dyr. Adam Klocek;
- Koncert Finałowy na XV Międzynarodowym Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari Orkiestra Symfoniczna Opery Krakowskiej, dyr. Tomasz Tokarczyk ;
- Koncert Finałowy na III Konkursie Wokalnym im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków, Częstochowa 2013 Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Częstochowskiej, dyr. Adam Klocek;
- Koncert Finałowy na I Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Andrzeja Hiolskiego, Kudowa Zdrój 2012 dyr. Wacław Kunc;
- Koncert Laureatów III Międzynarodowego Konkursu Wokalistyki operowej im. Adama Didura, Orkiestra Symfoniczna Opery Śląskiej, Opera Śląska w Bytomiu, dyr. Krzysztof Dziewięcki, dyr. Andrzej Knap;
- Koncert Laureatów III Międzynarodowego Konkursu Wokalistyki operowej im. Adama Didura, Orkiestra Symfoniczna Opery Śląskiej, Teatr Wyspiańskiego w Katowicach, dyr. Krzysztof Dziewięcki, dyr. Andrzej Knap;

oraz wiele innych koncertów, jak chociażby:

- Recital z Orkiestrą Kameralną im. W. Lutosławskiego w Łomży, Urząd Miasta Łomża, dyr. Jose Luis Castillo;
- Koncert Noworoczny, Archetti Kameralna Orkiestra Miasta Jaworzno, dyr. Maciej Tomaszewicz;
- Open Air Gala – Świat Operetki i Musicalu, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Kaliskiej dyr. Adam Klocek;
- Gala Operowa z okazji 200 rocznicy urodzin Giuseppe Verdiego. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, dyr. Michał Klauza;
- Świat hiszpańskiej operetki – Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Częstochowskiej dyr. Jose Ferreira Lobo
- Koncert Dyplomantów Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Śląskiej dyr. Massimiliano Caldi;

W repertuarze oratoryjnym wystąpiła w partii sopranowej w Requiem KV 626 W. A. Mozarta, Mszy koronacyjnej KV 317 oraz w Laudate Dominum KV 339.

Podczas koncertu inauguracyjnego otwarcia nowej siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, wykonała „Tryptyk Śląski” Witolda Lutosławskiego (2015), a podczas Inauguracji sezonu NFM Orkiestry Leopoldinum wystąpiła w partii sopranu w XIV Symfonii g-moll na sopran, bas, Orkiestrę Kameralną i perkusję op. 135’ D. Szostakowicza (2017).

Doskonaliła swe umiejętności podczas licznych kursów i warsztatów wokalnych prowadzonych przez wybitnych pedagogów i śpiewaków takich jak: Umberto Finazzi, Renato Bruson, Matthias Rexroth, Eytan Pessen, Izabela Kłosińska, Niel Schicoff, Anita Garanca, Doris Yarick-Cross, Wiesław Ochman, Helena Łazarska, Luciana D’Intino, George Kunde, Eva Mei.

Otrzymała Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego, trzykrotnie Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wielokrotnie Stypendium Rektora Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Jest także laureatką Stypendium Towarzystwa Wagnerowskiego 2016.

Reprezentowała Polskę na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Neue Stimmen 2011 (Niemcy). Uczestniczyła w Półfinale XV Międzynarodowego Konkursu im. Piotra Czajkowskiego (Moskwa – St. Petersburg 2015).

Współpracowała między innymi z takimi dyrygentami jak: Michał Klauza, Nello Santi, Marc Albrecht, Tadeusz Kozłowski, Łukasz Borowicz, Joseph Swensen, David Coleman, Dawid Runtz, Rossen Milanov, Grzegorz Nowak, Jacek Rogala, Keri-Lynn Wilson, Alexander Liebreich, Marco Guidarini, Pietro Mianiti, Michele Gamba, Wincenty Hawel, Adam Klocek, Andriy Yurkevych, Massimiliano Caldi, Wacisław Kunc, Ewa Michnik, Maciej Tomaszewicz, Tadeusz Zathey, Tomasz Tokarczyk, José Ferreira Lobo.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska mgr Ewy Tracz pod tytułem *Liryka wokalna Feliksa Nowowiejskiego jako przykład syntezy elementów narodowych, ludowych i uniwersalnych. Problematyka interpretacyjna*. składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne stanowi rejestracja 18 wybranych pieśni Feliksa Nowowiejskiego, które nagrane zostały w Auli im. Bolesława Szabelskiego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w terminie od maja 2018 r. do stycznia 2019 r. Wraz z doktorantką wystąpił pianista Grzegorz Biegas. Wśród pieśni znalazły się tytuły, takie jak:

1. *Pamiętasz Janku* op. 16 nr 2
2. *Pasterka* op.16 nr 2
3. *Którędy Jasiu* op.16 nr 2
4. *Nie odwracaj czola* op. nr 4
5. *Rozumiem fał mowę...* op. 16 nr 5
6. *Gdy szedłem wśród doliny* op. 16 nr 6
7. *Nie tobie smutne piosenki* op. 16 nr 7
8. *Osypała jabłoneczka* op. 16 nr 8
9. *Sikoreczka swiergoli* op. 21 nr 7
10. *Hale nasze, hale* op. 21 nr 7

11. *Pieśń miłosna* op. 26 nr 5
12. *Liście jesieni* op. 26 nr 11
13. *Kazała mi mama* op. 27 nr 4
14. *Gore dolineczka* op. 26
15. *Lipaneczka* op. 47 nr 2
16. *Odejdź Jasiu od okienka* op. 47 nr 6
17. *Kołysanka* op. 59 nr 1
18. *Muzyka mojej duszy* op. 59 nr 3

Jakość techniczna dzieła artystycznego od strony dźwiękowej jest bardzo dobra.

Po zapoznaniu się z materiałem tegoż dzieła, natychmiast wzbudził on we mnie podziw. Niewątpliwie, wpływ na to miały świetnie komponujące się w warstwie brzmieniowej głos solistki Ewy Tracz i gra pianisty Grzegorza Biegasa. Ewa Tracz posiada wyjątkowej urody głos sopranowy o subtelnej, a jednocześnie w pełni nasyconej alikwotami barwie. Ta przepiękna barwa głosu nie budzi cienia zastrzeżeń co do nośności dźwięku. Głos jest wyrównany w każdym odcinku skali. Należy podkreślić, że pięknie brzmią nie tylko górne rejestry głosu, ale i niższy rejestr jest prawidłowo wykonywany bez niebezpiecznego obciążania rejestru piersiowego. W wykonywanych pieśniach bardzo dobrze i czytelnie wokalnie podany zostaje tekst. Każde słowo jest starannie wypowiedziane i bez problemu zrozumiałe. Dzieło artystyczne, jakim są pieśni Feliksa Nowowiejskiego, dla dobrze ukształtowanego w technice wokalne śpiewaka, stwarza ogromne możliwości do swobodnego poruszania się wśród pięknych lirycznych fraz. Artystka, która w pełni opanowała technikę oddychania, w wykonywanych przez siebie pieśniach prezentuje długie frazy, wymagające świetnej kontroli oddechu. Sposób prowadzenia frazy legato przy dobrym appoggio, pozwala jej zaprezentować wysokiej klasy wyrównanie brzmienia na przestrzeni skali głosu. Precyzja i naturalność każdej frazy, a przede wszystkim jej piękne wykończenie na elastycznym oddechu, budzi zachwyt i uznanie. Swoją naturalną interpretacją udowadnia, że muzyka Nowowiejskiego poprzez swą melodyjność służy do wyrażania zwykłych uczuć ludzkich, takich jak radość, smutek, zamyślenie. Pierwsze trzy pieśni na płycie *Pamiętasz Janku*, *Pasterka* i *Którędy Jasiu* pochodzą z zeszytu op. 16 nr 2. Utwory te urzekają swoją prostotą i wdziękiem. Bardzo pięknie wybrzmiewa pieśń *Pamiętasz Janku* w wykonaniu Ewy Tracz i pianisty Grzegorza Biegasa. Artyści, nastrojowo prowadzą dialog muzyczny. Partia wokalna i partia fortepianu wzajemnie

przenikają się. Grzegorz Biegas gra nie tylko bardzo dobrze technicznie, ale w sposób mistrzowski realizuje dynamikę zapisaną przez kompozytora. Artystka zwraca uwagę na to, że tempo *vivo* zostało dostosowane do tego, aby tekst pieśni był zrozumiały dla słuchacza i zabieg ten bardzo korzystnie wpływa na jakość podanego słowa. Z niejakim zdziwieniem odsłuchałam pieśń pt. *Pasterka*, w której Ewa Tracz inaczej podłożyła tekst, niż zapisał to kompozytor w nutach. W opisie dzieła odnalazłam wyjaśnienie, w którym doktorantka zauważa, że jednym z największych problemów wykonawczych w tej pieśni *było dopasowanie i podłożenie tekstu do narracji melodii – czasami niezbędne akcenty słowne nie pokrywały się z muzycznymi*. Artystka decyduje się *na wprowadzenie pewnych modyfikacji ułatwiających wykonanie*. Po analizie stwierdzam, że zmiany te nie mają wpływu na prostotę zawartą w utworze. Pieśń *Nie odwracaj czoła* powstała do słów Juliusza Słowackiego. *Tekst ewidentnie ma postać poezji melicznej i wyrasta z ludowej kultury przyśpiewek, zawołań i piosnek towarzyszących ludowi w ważnych dla jego społeczności momentach. Język muzyczny jest modalny, a już we wstępie fortepianu znaleźć można archaiczne, surowe współbrzmienia kwintowe, które wyznaczają atmosferę całego utworu*. Partia wokalna zapisana jest przez kompozytora bardzo wygodnie, przez co artystka z wielką łatwością ukazuje odcienie dynamiczne od *pianissima* po *forte*. Pieśń *Rozumiem fal mowę...* przypomina bardziej pełną emocji wyrazowej romantyczną arię, niż liryczną miniaturę. Artystka w sposób mistrzowski wykorzystuje bogactwo swojego głosu i dojrzałość muzyczną w swojej indywidualnej i wszechstronnej interpretacji. *Gdy szedłem wśród doliny* to bardzo popisowa i zróżnicowana pieśń. Jej trudnością jest początek, w którym głos rozpoczyna swoją partię, a capella. Ewa Tracz bardzo dobrze utrzymuje prawidłową intonację, poprzez wysoką impostację głosu. Pięknym i miękko prowadzonym głosem skupia się na wyraźnym wypowiedzeniu tekstu. W drugiej części, która jest o wiele bardziej ekspansywna, śpiewaczka demonstruje piękne, długie frazy oddechowe. Jak sama doktorantka pisze *pieśń nie należy do utworów komfortowych, jednak niesie ze sobą ogromny ładunek emocjonalny i dzięki bogactwu użytych środków stanowi bardzo cenną pozycję w dorobku pieśniarskim kompozytora*. *Nie tobie smutne piosenki* i *Osypała jabłoneczka* to pełne żalu i bardzo wzruszające pieśni. Wokalistka bardzo przejmująco wypowiada tekst, w pełni identyfikując się ze łzawym stanem emocjonalnym podmiotu lirycznego. Pozwala to słuchaczowi głęboko przeżyć tę miłość bez wzajemności. Następne dwie pieśni *Hale nasze, hale* i *Sikoreczka świergoli* czerpią z góralskiego folkloru Podbeskidzia, bazując na jego specyficznej harmonice i rytmice, które w pełni eksponują piękno i różnorodność tego folkloru. Szczególnie podoba mi się wykonanie tej drugiej pieśni, w której znaczącą rolę odgrywa partia fortepianu, w bardzo zabawny i lekki sposób zagrana przez Grzegorza Biegasa. Artyści, bawią się muzycznie natarczywym rytmem połączonym z ludową motywiką, współtworząc bardzo piękne i żartobliwe partnerstwo głosu

z partią fortepianu. *Pieśń miłosna* to swoistego rodzaju uniesienie miłosne, które Ewa Tracz swoją barwą głosu i lekkością wykonania technicznego, przy bardzo dobrym akompaniamencie pianisty, wspaniale oddaje. *Kazała mi mama* to pieśń, którą doktorantka śpiewa od wielu lat i, jak sama to podkreśla, wykonuje ją z powodzeniem w kraju i za granicą. Ta kompozycja dopasowana jest idealnie do technicznych możliwości sopranistki i dzięki temu, mimo iż na nagraniu słychać lekkie zmęczenie głosu w tej pieśni, wykonana jest bardzo popisowo przez artystkę. *Odejdź Jasiu od okienka* to najczęściej wykonywana pieśń Nowowiejskiego. Wokalistka, w wygodnej dla siebie tessiturze przy frywolnym akompaniamencie, prowadzi frazę lekko i żartobliwie. W takiej samej konwencji wykonuje pieśń ludową *Lipaneczka*.

W mojej ocenie, Ewa Tracz należy do nielicznych wybitnych śpiewaczek operowych, które tak fenomenalnie potrafią zaprezentować się wokalnie nie tylko w ariach operowych, ale także w lirycznych i sielankowych pieśniach. Jej wspaniała technika wokalna w połączeniu z głębokim, ale stylowym przeżywaniem emocji, daje słuchaczom niezwykły odbiór muzyczny tych przepięknych polskich pieśni.

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego doktorantka dołącza pracę pisemną, w zamyśle będącą teoretycznym jego opisem. Dzieło to stanowi 18 wybranych pieśni Feliksa Nowowiejskiego, które nagrane zostały w Auli im. Bolesława Szabelskiego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w terminie od maja 2018 r. do stycznia 2019 r. Wraz z doktorantką występuje wybitny pianista – Grzegorz Biegas. Praca zbudowana jest poprawnie pod względem metodologicznym. Składa się ze wstępu, trzech logicznie następujących po sobie rozdziałów, podsumowania i bibliografii.

We wstępie doktorantka wskazuje dlaczego wybrała właśnie pieśni Feliksa Nowowiejskiego. Opisuje, jak praca nad żartobliwą i wyjątkowo radosną pieśnią *Kazała mi mama* spowodowała, że doktorantka odkryła pieśń kompozytora polskiego idealnie pasującą do jej technicznych możliwości, a co za tym idzie spowodowała szersze zainteresowanie jego kompozycjami. To zainteresowanie sprawiło, że odnalazła kilkanaście naprawdę wspaniałych i ogromnie zróżnicowanych stylistycznie pieśni, które opisała w tej pracy.

Rozdział pierwszy *Feliks Nowowiejski, kompozytor nie tylko narodowy – krótki rys biograficzny*, to przybliżenie biografii kompozytora w kontekście jego całej twórczości. Autorka szczególnie nacisk położyła na ukazanie i wyselekcjonowanie najważniejszych informacji dotyczących kształtowania się muzycznej osobowości Nowowiejskiego w kontekście historyczno-kulturowym, który zawsze ma ogromny wpływ na każdego artystę. Rozdział dzieli się na trzy podrozdziały. Pierwszy, *Okres młodzieńczy* poświęcony jest szczegółowemu omówieniu

początków muzycznej przygody związanych z nauką gry na organach, fortepianie, waltorni, skrzypcach, zasad muzyki i harmonii oraz zainteresowaniem niemiecko-pruska kulturą, która stanowić będzie fundament całej późniejszej twórczości w duchu i tradycji niemieckiego późnego romantyzmu. W drugim podrozdziale *Okres studiów i podróży zagranicznych* doktorantka zwraca uwagę, że kompozytor poznawał mistrzów, wymieniał poglądy, spotykał się z polską inteligencją na emigracji, odkrywał narodowe korzenie, co ukierunkowało jego dalszą twórczość. Trzeci podrozdział *Trudny czas* to próba przedstawienia dojrzałego życia artysty w kontekście uwarunkowań historycznych, takich jak przeżycie dwóch wojen światowych, Wielkiego Kryzysu, poszukiwania pracy i związanych z tym różnych trudności i w końcu przybliżenie działań twórczych wraz z opisem najważniejszych dzieł, w tym *Roty*.

Rozdział drugi *Twórczość wokalna Feliksa Nowowiejskiego na tle całego dorobku kompozytorskiego* to przybliżenie liryki wokalne, którą szacuje się na ponad 500 pieśni napisanych na różne składy, od prostych pieśni na głosy solo po skomplikowane fakturalnie i harmonicznym monumentalne dzieła przeznaczone wykonawczo dla profesjonalnych chórów z towarzyszeniem orkiestry. Doktorantka przedstawia również literackie korzenie i fascynacje Nowowiejskiego, który sięga po twórczość najwybitniejszych polskich poetów. Szczegółowej analizie poddany zostaje język muzyczny liryki wokalne, w której odnajdujemy późnoromantyczne niemieckie ideały połączone często z prostymi melodiami ludowymi, które zaczerpnięte zostały z prawie wszystkich regionów Polski.

Rozdział trzeci *Analiza pieśni i ich interpretacja* to próba zwerbalizowania tego, co jest indywidualne i charakterystyczne dla każdego wykonawcy, czyli emocje i problemy techniczne związane z wykonaniem pieśni. Autorka dokonuje analizy wszystkich 18 pieśni. Czyni to w sposób indywidualny z perspektywy wykonawcy. Analiza i charakterystyka pieśni ma charakter bardzo osobisty, stąd też opis każdej z pieśni uwypukla jej atmosferę i klimat związany z treścią języka literackiego i muzycznego. Artystka stara się także przekazać uwagi techniczne, które mogą pomóc przyszłym wykonawcom tych pieśni.

Pracę zamyka podsumowanie, w którym doktorantka umieściła najważniejsze wnioski, związane z pracą nad osiemnastoma pieśniami zawartymi w dziele artystycznym.

Uważam, że praca jest wartościowa i posiada walor poznawczy i edukacyjny. Język, którym autorka posługuje się w niej jest dojrzały i poprawny. Używa właściwej terminologii. Przypisy zostały wykonane prawidłowo, a cytowana literatura została dobrze ujęta. To wszystko sprawia, że praca spełnia również standardy pod względem edytorskim i jest wartościowym przedsięwzięciem naukowym.

Całość pracy jest dowodem szerokiej wiedzy i doświadczenia doktorantki.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani mgr Ewy Tracz stanowi ciekawe ujęcie tematu. Jej wnikliwe podejście do ukazania wszelkich niuansów muzycznych i technicznych w pieśniach Feliksa Nowowiejskiego stanowi ogromną wartość artystyczną. Swoją genialną interpretacją pieśni ukazuje ich różnorodność, piękno i prostotę. Dowodzi, że pieśni te zasługują na głębsze poznanie, docenienie oraz rozpowszechnienie w kraju i za granicą i dlatego praca ta wnosi znaczący wkład w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

W sposób wyczerpujący rozwiązuje przedstawioną problematykę, a osiągnięcia artystyczne doktorantki są wyróżniające.

Wobec powyższego stwierdzam, że Pani mgr Ewa Tracz rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Małgorzata Grela

Dr hab. Andrzej Biegun
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka
Akademia Muzyczna w Krakowie

Kraków, dnia 22.08.2019 r.

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 27 października 2016 roku, w sprawie wszczęcia, na wniosek Pani Ewy Tracz przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Uchwałą Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 23 maja 2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzenta.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma sygnowanego datą 5 sierpnia 2019 informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani Ewy Tracz pt. **„Liryka wokalna Feliksa Nowowiejskiego jako przykład syntezy elementów narodowych, ludowych i uniwersalnych. Problematyka interpretacyjna.”**, została dołączona pełna dokumentacja doktoranta.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani Ewa Tracz (nazwisko panieńskie Wąsik) jest absolwentką studiów I i II stopnia w klasie śpiewu solowego dr hab. Prof. AM Ewy Biegas oraz prof. Grzegorza Biegasa, na Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, w latach 2008-2013.

Od 2013 do 2016 roku kontynuowała swoją naukę na uczelni w Katowicach na studiach doktoranckich pod kierunkiem dr hab. Prof. AM Ewy Biegas oraz prof. Grzegorza Biegasa, jednocześnie podejmując pracę jako Solistka Opery Wrocławskiej. Oprócz tego, pani Ewa uczestniczyła w latach 2012-2016 w Programie Kształcenia Młodych talentów – Akademii Operowej przy Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie.

Kolejnym etapem doskonalenia umiejętności było uczestnictwo w programie Accademia Teatro Alla Scala w latach 2016-2018, pod okiem Luciany D'intino.

Otrzymała Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego, trzykrotnie Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wielokrotnie Stypendium Rektora Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Laureatka Stypendium Towarzystwa Wagnerowskiego 2016.

Reprezentowała Polskę na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Neue Stimmen 2011 (Niemcy). Uczestniczyła w Półfinale XV Międzynarodowego Konkursu im. Piotra Czajkowskiego (Moskwa - St. Petersburg 2015).

Od roku 2018 pracownik dydaktyczny (asystent), w klasie śpiewu solowego dr hab. Prof. AM Ewy Biegas w macierzystej uczelni w Katowicach.

Laureatka szeregu nagród wokalnych w Polsce i za granicą: I nagroda i Nagroda Specjalna dla wyróżniającego się sopranu w I Podkarpackim Konkursie Wokalnym im. B. Kostrzewskiej w Rzeszowie (2006), III nagrody oraz Nagrody Specjalnej za wyjątkowe walory głosowe w V Ogólnopolskim Konkursie Złote Głosy Mazowsza (2010), I nagrody w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Imricha Godinaluventus Canti 2011 (Słowacja), II miejsca w 44 Ogólnopolskim Konkursie im. Karola Kurpińskiego (2011), II Nagrody w I Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Andrzeja Hiolskiego w Kudowie-Zdroju (2012), wyróżnienia w III Międzynarodowym Konkursie Wokalistyki Operowej im. Adama Didura (2012), I Nagrody w III Konkursie Wokalnym im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków, Częstochowa (2013), I Nagrody w kategorii głosów żeńskich w XV Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (2013) II Nagrody w IX Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Klaudii Taev w Estonii (2015), II Nagrody w V Konkursie Wokalnym im. Jana Ignacego Paderewskiego w Bydgoszczy (2015), II Nagrody w IX Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki (2016), I Nagrody oraz Nagrody Specjalnej w I Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Karola Szymanowskiego (2018).

W repertuarze scenicznym debiutowała rolą tytułową w operze *Suor Angelica* G. Pucciniego w 2011 roku w Operze Śląskiej w Bytomiu. W roku 2013 wykonała na deskach tego samego teatru partię Donny Anny w operze *Don Giovanni* W. A. Mozarta.

Następnie – w roku 2014 – debiutowała w Operze Wrocławskiej rolą Joanny D'arc w dziele G. Verdiego o tym samym tytule, a kolejnymi partiami wykonywanymi na scenie wrocławskiego teatru w tym samym roku były: *Anna* w *Nabucco* G. Verdiego, *Stella* w operze *Chopin* G. Orefice, oraz *Hrabiny* w *Le nozze di Figaro* W. A. Mozarta.

Kolejnymi produkcjami Opery Wrocławskiej, w których brała udział były: *Czarodziejski Flet* i *Così fan tutte* W. A. Mozarta w 2015 roku. Kreowała partię Marianny w operze *Kawaler srebrnej róży* R. Straussa (2014) oraz Ksenii w operze *Borys Godunow* M. Musorgskiego (2016). Na deskach Teatro Alla Scala w Mediolanie debiutowała partię Konstancji w operze *Urowadzenie z Seraju* W.A. Mozarta (2016). Następnie wykonała partię sopranową Wróżki w balecie *Sen nocy letniej* F. Mendelssohn-Bartholdy (2017) partię matki Gertrudy w operze *Jaś i Małgosia* E. Humperdinck (2017) oraz partię Anny w oprze *Nabucco* G. Verdiego (2017).

Na deskach Teatru Wielkiego Opery Narodowej w Warszawie debiutowała w 2018 roku, partię Micaeli w operze *Carmen* oraz partię Ulany w Operze *Manru* J. I. Paderewskiego, którą zaprezentowała również w Operze Lwowskiej oraz Narodowej Operze Ukraińskiej w Kijowie. W 2019 roku zaśpiewała partię Donny Anny z opery *Don Giovanni* w Polskiej Operze Królewskiej.

Wystąpiła jako Niosąca tren w operze *Elektra* R. Straussa w koncercie z okazji 150 rocznicy urodzin R. Straussa z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach w 2014 roku. Wcieliła się w rolę Hrabiny Ceprano w *Rigoletto* G. Verdiego, podczas festiwalu: Thurnund Taxis Schlossfestspiele, Regensburg w tym samym roku.

Pani Ewa Tracz może pochwalić się w współpracą z takimi dyrygentami jak: Michał Klauza, Nello Santi, Marc Albrecht, Tadeusz Kozłowski, Łukasz Borowicz, Joseph Swensen, David Coleman, Dawid Runtz, Rossen Milanov, Grzegorz Nowak, Jacek Rogala, Keri-Lynn Wilson, Alexander Liebreich, Marco Guidarini, Pietro Mianiti, Michele Gamba, Wincenty Hawel, Adam Klocek, Andriy Yurkevych, Massimiliano Caldi, Warcisław Kunc, Ewa Michnik, Maciej Tomaszewicz, Tadeusz Zathey, Tomasz Tokarczyk, José Ferreira Lobo.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani Ewy Tracz pod tytułem: **Liryka wokalna Feliksa Nowowiejskiego jako przykład syntezy elementów narodowych, ludowych i uniwersalnych. Problematyka interpretacyjna.**, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie 18 wybranych pieśni autorstwa Feliksa Nowowiejskiego reprezentujących przybliżaną w pracy pisemnej syntezę elementów narodowych, czerpiących z folkloru oraz stanowiących przedmiot badań naukowych pod kątem problematyki wykonawczej.

Pani Ewa Tracz jest młodą śpiewaczką, dysponującą pięknym głosem, o walorach operowych, z dużą skalą i przyjemnym brzmieniem. Warsztat techniczny i umiejętność posługiwania się swoim instrumentem świadczy o wysokiej muzykalności i dojrzałości artystki. Sopran Pani Ewy posiada naturalne predyspozycje i walory, uświetniające twórczość muzyczną w prezentowanych pieśniach Feliksa Nowowiejskiego. Artystka tworzy przekonujący i wciągający klimat w swoich prezentacjach wokalnych. Jej interpretacje podparte są wnikliwą analizą tekstów, osobistym stosunkiem wobec materii muzycznej i kontekstu powstawania dzieł, oraz precyzyjnej analizie teoretycznej. Niewątpliwie, głębokie zainteresowanie twórczością Feliksa Nowowiejskiego, dające się poznać w bardzo osobistym i rzetelnie przemyślanym opracowaniu interpretacyjnym, jest godne pochwały i zasługuje na szczególną uwagę zarówno w gronie artystów-wokalistów, jak i szerszej społeczności muzycznej.

Droga edukacyjna i artystyczna doktorantki obfituje w wiele wydarzeń artystycznych, które bez wątpienia mają wpływ na jej dojrzały pogląd na kwestie wykonawstwa oraz pomogły w osiągnięciu przekonującej i naukowo wartościowej pracy naukowej. Dotychczasowy życiorys pani Ewy Tracz w jasny sposób pokazuje, że jest osobą potrafiącą sprawnie łączyć zobowiązania zawodowe (pracę na scenie, w kraju i za granicą; wykonawstwo koncertowe) z dalszym nieustającym, doskonaleniem swojego warsztatu w ośrodkach kultury o dużym znaczeniu (Mediolan, Warszawa), a także pracę dydaktyczną jako asystent w klasie śpiewu na Akademii Muzycznej.

Dobór pieśni nie jest przypadkowy. Słuchając nagrania szybko zwraca uwagę różnorodność tematyczna i harmoniczna, osadzona w kulturze ludowej, jednak ubogacona przez niezwykłą subtelność i nienachalne wykorzystanie przez kompozytora technik kompozycyjnych pieśni europejskiej swoich czasów. Intryguje szeroki wachlarz autorów teksów oraz ich wpływ na przekaz emocjonalny. Przykuwa uwagę także spójność fraz muzycznych, zastosowanej harmonii, z językiem pieśni i głosem wokalnym. Pani Ewa Tracz nie tylko sprawnie posługuje się głosem, ale też tekstem. Precyzja intonacji w każdym rejestrze, przejrzysta mowa – zwłaszcza w pieśniach: *Muzyka mojej duszy* op. 59 nr3, *Liście Jesieni* op.26 nr 11, oraz *Pieśń miłosna* op.26 nr 5 – uzasadnione i świetnie egzekwowane wraz z towarzyszeniem fortepianu rubato, oraz zróżnicowania dynamiczne (świetne, delikatne i w pełni kontrolowane *piano*).

Współpraca przy nagraniu z pianistą, prof. Grzegorzem Biegasem zaowocowała wyjątkową kreacją artystyczną i niewątpliwie miała wpływ na końcowy kształt materiału dostarczonego do pracy pisemnej.

W swojej pracy doktorantka porusza istotne aspekty związane z wykonawstwem pieśni w szerszym kontekście, skupiając się następnie na interpretacji dzieł wybranych do analizy. Szczegółowo przedstawia życiorys kompozytora, oraz stara się przybliżyć w sposób usystematyzowany tło historyczno-kulturowe stojące u podstaw twórczości Feliksa Nowowiejskiego. Widoczna w pracy fascynacja tematem, oraz ekspresja zawarta w materiale dźwiękowym, świadczą o dużym oddaniu wobec sztuki oraz jej dogłębnej znajomości.

Praca Pani Ewy Tracz jest skrupulatna i wnikliwa. Zwraca ona uwagę na szczegóły, zarówno w warstwie muzycznej (wokalnej), ale także w akompaniamentcie fortepianu, oraz tekście lirycznym. W badaniach analitycznych doktorantki dostrzec można upodobanie do naturalności. Autorka szuka w muzyce śpiewności i prostoty przekazu. W wielu fragmentach swojego doktoratu zwraca na szczególną uwagę i jest on autorce szczególnie bliski. Patrząc w szerszej perspektywie jest to ważna cecha młodej śpiewaczki, która przekłada się w nagraniu na przejrzystość i klarowność w przenoszeniu intencji i nasyceniu emocjonalnym poszczególnych pieśni. Prawda i prostota stają się *idee fix* w podejściu artystki do przygotowania i wykonania dzieła muzycznego.

Ciekawym i bardzo ważnym rozdziałem w pracy pisemnej doktorantki jest rozdział drugi, w którym to autorka przybliżyła dzieła wokalne Feliksa Nowowiejskiego, a do tego wzbogaca wiedzę o nim, prezentując jego inspiracje literackie – zawierające dzieła największych polskich poetów i autorów, między innymi: Sienkiewicza, Mickiewicza, Kochanowskiego, Słowackiego, a także Konopnickiej, Iwazkiewicza i Przerwy-Tetmajera. Ten fragment pracy w szczególny sposób niejako przygotowuje podwaliny do następującego po nim rozdziału trzeciego, zawierającego właściwą analizę wybranych przez doktorantkę pieśni.

W ciekawy sposób Pani Ewa Tracz porusza zagadnienia wykonawcze. Zwraca uwagę na emocje w śpiewie, klarowność i przejrzystość podawania tekstu. Osobiste doświadczenie doktorantki ze sceny w widoczny sposób pomogło jej zbadać pieśni od strony ekspresyjnej i wyrazowej, dzięki czemu jej uwagi są celne i pomocne w przygotowaniu do wykonania utworów przed publicznością.

Autorka zwraca uwagę także na techniki kompozycyjne i sposób warsztatowy w tworzeniu nastroju przez kompozytora. Doktorantka wykazuje znajomość folkloru, rozpoznaje występujące w warstwach literackiej i muzycznej analogie do ludowizny, ich przesłanie i znaczenie.

Proponowane interpretacje autorki są trafne, logiczne i oddają hołd kompozytorowi poprzez staranność i wierność w odczytaniu tekstu. Jako czynna zawodowo śpiewaczka, pani Ewa Tracz skupia się także na wygodzie śpiewu w perspektywie wykonawczej, aby przez to uzyskać lepszy efekt u odbiorcy. Jednocześnie bardzo mocno stara się zaakcentować prymat tekstu nad popisem wokalnym.

To rzadka i bardzo wartościowa cecha u artysty, bowiem dzięki temu prezentuje słuchaczowi utwór w formie czystej i przejrzystej.

W analizie pieśni *Osypała Jabłoneczka* op.16 nr 8, doktorantka celnie przeanalizowała utwór z uwzględnieniem biografii Marii Czeskiej-Mączyńskiej (autorki z Krakowa). Zwróciła uwagę na szczegóły, język (intencje i charakter podmiotu lirycznego), oraz zadbała o wysunięcie na pierwszy plan niuansów. Słuchając nagrania dostarczonego do pracy, bez problemu mogłem odnaleźć wymienione przez autorkę kluczowe punkty.

Zbiorek z Podbeskidzia Śląskiego op.21 nr 7 został przybliżony przez artystkę w postaci dwóch pieśni (*Sikoreczka świergoli* oraz *Hale, nasze hale*) wpasowujących się w ideę prezentowaną przez autorkę. Celne jest porównanie zastosowanych harmonicznym pochodów i konstrukcji z Claudem Debussym. Podkreśla to niejako eklektyczny charakter twórczości Feliksa Nowowiejskiego, będącego nie tylko autorem narodowym, Polskim, ale także europejczykiem otwartym na brzmienia niebanalne i nowe.

Kolejnym fragmentem pracy, który zwrócił moją uwagę jest *Pieśń miłosna* op. 26 nr 5, oraz analiza badawcza doktorantki. Sprawnie przeprowadzona i w celny sposób wiążąca struktury muzyczne z liryką i przekazem emocjonalnym. Ta pieśń została zinterpretowana wyjątkowo dobrze, bowiem nieoczywistość, domysły i znaki zapytania płynące z tekstu pieśni, otworzyły dla doktorantki furtkę do pokazania własnej emocjonalności i autorskiego odczytania utworu. Uczyniła to w sposób przekonujący i umotywowany własnymi przemyśleniami, przez co bezdyskusyjny i wyjątkowy.

Sonet Kazimierzy Zawistowskiej (krakowskiej poetki) będący librettem pieśni pt. *Liście jesieni* op.26 nr 11 został doskonale rozszyfrowany. Wszelkie porównania i odniesienia poetyckie w jego treści znalazły umotywowanie w analizie doktorantki. Pieśń ta jest rozbudowana i burzliwa emocjonalnie, przez co jeszcze trudniejsza do zaprezentowania odbiorcy, nie budząc niejasności i chwili konsternacji. W nagraniu, pani Ewa doskonale poradziła sobie z utworem, pokazując nie tylko sprawność wokalną, ale dojrzałość emocjonalną.

Ulubiona przez doktorantkę nagrana przez nią pieśń *Kazała mi mama* op.27 nr 4 do słów ludowych, w szczególny sposób porusza w wyrazie i celnie puentuje charakter podmiotu lirycznego. Interpretacja najbliższa artystce, prezentującej swoją postać w pieśni wydaje się być bezbłędna i wykonana jest z lekkością i naturalnością.

Muzyka mojej duszy op.59 nr 3, do tekstu Kazimierza Przerwy-Tetmajera jest utworem bardzo zróżnicowanym, intymnym i wewnątrznie bardzo delikatnym. Niebanalna harmonia oraz tekst opisujący stany emocjonalne towarzyszące podmiotowi lirycznemu zostały pięknie wyeksponowane zarówno przez doktorantkę jak i towarzyszącego jej pianistę.

Język poprawny pod względem stylistycznym i merytorycznym. Doktorantka zauważa problematykę wokalną w utworach, trafnie identyfikuje trudności wykonawcze, podając własne drogi do rozwiązania potencjalnych problemów. W mojej opinii napisany doktorat nosi znamiona bardzo dobrej pracy naukowej, podparte szeroką literaturą tematu, zawierający istotne informacje i poruszający ważne z punktu widzenia artysty-wykonawcy muzycznego zagadnienia.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani Ewy Tracz porusza ważny temat w dziedzinie przedmiotów muzycznych i w szczególności wykonawstwa liryki wokalnej. Zestawiając i analizując pieśni wykazała się wiedzą merytoryczną, oraz aktywnie przyczyniła się do przybliżenia twórczości kompozytora Feliksa Nowowiejskiego w ujęciu wykonawczym. W materiale artystycznym pani Ewa wykazała się niemałymi umiejętnościami warsztatowymi i zaprezentowała własną, przekonującą, interpretację dzieł. Jej wkład w rozwój dyscypliny artystycznej oceniam jako istotny i ważny w perspektywie poznawczej materii muzycznej i poszerzania wiedzy odnośnie wykonawstwa artystycznego.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienia artystyczne i spełniła wymagania art. 13 ust. 1 z dnia 14.03.2003 roku

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

